

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АГРОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ Кафедра здоров'я фітоценозів і трофології

Силабус навчальної дисципліни “КАРАНТИННІ ШКІДЛИВІ ОРГАНІЗМИ”

1. Профіль дисципліни

Освітньо-професійна програма «Захист і карантин рослин»	Освітній ступінь – бакалавр Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство» Спеціальність: 202 «Захист і карантин рослин» Кількість кредитів – 4,0 Загальна кількість годин – 120 Рік підготовки, семестр – 3, 6 Компонент освітньої програми: обов'язкова Цикл підготовки: професійний Мова викладання: українська
--	---

2. Інформація про викладача

Викладач (-і)	Плотницька Наталія Михайлівна;
Профайл викладача (-ів)	https://surl.li/ecfryk
Контактна інформація	тел. +380976485702, e-mail: plotnat@ukr.net
Сторінка курсу в Moodle	http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=3013
Консультації	Онлайн консультація через Zoom, Viber щочетверга з 15.00 до 17.00

3. Анотація до дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо біології карантинних та інших шкідливих організмів, відсутніх на території країни, методик виявлення карантинних організмів у підкарантинній продукції та розробка фітосанітарних заходів щодо недопущення поширення карантинних організмів на території країни.

Завдання вивчення дисципліни: опанування студентами морфо-біологічних особливостей розвитку карантинних шкідливих організмів та основних методик їх виявлення у підкарантинній продукції.

При вивченні навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен оволодіти наступними компетентностями:

СК 2. Здатність інспектувати об'єкти регулювання з метою забезпечення дотримання ними фітосанітарних заходів у процесі виробництва, зберігання, транспортування, реалізації, експорту, імпорту, транзиту продукції рослинного походження.

СК 4. Здатність виявляти, локалізувати і ліквідовувати регульовані шкідливі організми за результатами інспектування та фітосанітарної експертизи.

СК 6. Здатність оцінювати фітосанітарні ризики (біологічні, екологічні, економічні) внаслідок занесення чи поширення регульованих шкідливих організмів.

Програмні результати навчання:

РН 06. Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.

РН 07. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.

РН 08. Володіти знаннями з професійних дисциплін (агrometeorології, ентомології, фітопатології, мікології, фітовірусології, фітогельмінтології, акарології, основ розвитку хвороб, моніторингу шкідників, імунітету рослин, основ карантину рослин, родентології, гербології, фітофармакології, фітосанітарного моніторингу, механізації, електрифікації та автоматизації с.-г. виробництва, економіки і підприємництва, менеджменту, основ наукових досліджень, технології зберігання та переробки продукції рослинництва, овочівництва, плодівництва) в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи за спеціальністю захист і карантин рослин.

РН 11. Дотримуватися вимог законодавства у сфері захисту і карантину рослин та оперативно реагувати на зміни в законодавстві.

РН 17. Знати особливості біології і поширення регульованих шкідливих організмів для ефективного запобігання їх поширення, локалізації і ліквідації в агро- і екосистемах.

4. Організація навчання

4.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
	Денна
Лекції	20
Практичні	28
Самостійна робота	72
Всього	120

4.2. Зміст початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин
			денна форма
Модуль 1 (М1). Карантинні шкідливі організми сільськогосподарських рослин			
Змістовий модуль 1 (ЗМ 1). Видовий склад, заходи з виявлення, локалізації та ліквідації вогнищ карантинних організмів.			
1	T1	Шкідники, хвороби, нематоди, бур'яни як об'єкти карантину рослин 1. Законодавство у сфері карантину рослин та посадові права і обов'язки осіб, які здійснюють державний контроль з карантину рослин. 2. Способи і шляхи поширення карантинних об'єктів. 3. Перелік регульованих шкідливих організмів. 4. Значення карантину рослин для збереження рослинних багатств України.	13
2	T2	Карантинні види шкідників зернових, зернобобових культур та продуктів запасу. 1. Перелік головних шкідників зернових, зернобобових культур та продуктів запасу, що відносяться до об'єктів зовнішнього та внутрішнього карантину. 2. Способи проникнення та шкідливість карантинних видів.	13

		3. Методи виявлення карантинних шкідників у зерні, бобах та продукції запасу.	
3	T3	Карантинні види шкідників овочевих та технічних культур 1. Перелік головних шкідників овочевих та технічних культур. 2. Способи проникнення та шкідливість карантинних видів. 3. Методи виявлення карантинних шкідників овочевих та технічних культур..	13
4	T4	Карантинні види шкідників ягідних, плодових та цитрусових культур. 1. Перелік головних шкідників ягідних, плодових та цитрусових культур. 2. Способи проникнення та шкідливість карантинних видів. 3. Методи виявлення карантинних шкідників у посадковому матеріалі, розсадниках, садах.	13
5	T5	Потенційна шкідливість карантинних та регульованих некарантинних видів нематод. 1. Карантинні та регульовані некарантинні види нематод, що виявлені на території України. 2. Шляхи проникнення та поширення карантинних та регульованих некарантинних нематод. 3. Основні методи діагностики карантинних видів нематод.	13
6	T6	Карантинні хвороби зернових, бобових культур і продуктів запасу. 1. Перелік головних карантинних хвороб зернових, бобових культур і продуктів запасу. 2. Способи розповсюдження збудників та шкідливість карантинних видів. 3. Особливості проведення експертизи підкарантинного матеріалу щодо виявлення збудників хвороб.	13
7	T7	Карантинні хвороби бульб, коренеплодів та інших технічних культур. 1. Перелік головних карантинних хвороб зернових, бобових культур і продуктів запасу. 2. Способи розповсюдження збудників та шкідливість карантинних видів. 3. Особливості проведення експертизи підкарантинного матеріалу щодо виявлення збудників хвороб.	13
8	T8	Карантинні хвороби ягідних, плодових культур та цитрусових. 1. Перелік головних карантинних хвороб зернових, бобових культур і продуктів запасу. 2. Способи розповсюдження збудників та шкідливість карантинних видів. 3. Особливості проведення експертизи підкарантинного матеріалу щодо виявлення збудників хвороб.	13
9	T9	Бур'яни як об'єкт карантину рослин 1. Карантинні види бур'янів, що виявляються у підкарантинній продукції. 2. Шляхи проникнення та поширення карантинних видів бур'янів. 3. Основні правила проведення гербологічної експертизи.	16
Разом:			120

4.3.Форми контролю та методи оцінювання

Контроль знань та вмінь здобувача вищої освіти здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації освітнього процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою, тобто він формується з рейтингу

виконання початкової роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, та рейтингу підсумкового контролю – 40 балів.

Лабораторні – 4 бали за 1 заняття (36 балів), Самостійна робота (10 балів), контрольна робота за модуль (14 балів).

Разом: мінімальна кількість 36 балів, максимальна – 60 балів.

Екзамен. Підсумкові тести – 24-40 балів.

Заохочувальні бали (участь у конференціях, олімпіадах, конкурсах тощо) 5 балів.

Поточний та періодичний контроль									Під- сумковий контроль (екзамен)	Сума балів	
Змістовний модуль 1											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4			
Контрольна робота за змістовним модулем 1 – 14 балів											

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи) практики	для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
75-89	Добре	
60-74	Задовільно	
менше 60	Незадовільно	Не зараховано

5. Політика дисципліни

Політика щодо перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

6. Література, необхідна для вивчення навчальної дисципліни

1. Американський білий метелик: поширення, біологічні особливості та заходи боротьби : метод. рекомендації / С. А. Запововський, А. І. Ігнатюк, Р. С. Будзінська та ін. Житомир, 2012. 38 с.
2. Гурманчук О.В. Вплив інсектицидів на чисельність картопляної нематоди в ґрунті. *Вісник Сумського нац. аграр. університету*. 2013. № 3. С. 39-42.
3. Запововський С. А., Плотницька Н. М. Ефективність механічних заходів знищення амброзії полиноистої. *Вісник ЖНАЕУ*. 2015. № 1 (47), т. 1. С. 82–88.
4. Плотницька Н. М., Невмержицька О. М., Гурманчук О. В., Матолінець М. І. Особливості розвитку виду *Hyphantria cunea* Drury в умовах Волинської області. *Таврійський науковий вісник*. № 116. 2020. С. 55–60.

5. Плотницька Н. М., Невмержицька О. М., Гурманчук О. В., Овезмирадова О. Б., Пуздряч А. М. Ефективність інсектицидів у захисті яблуні домашньої від американського білого метелика. *Таврійський науковий вісник*. № 122. 2021. С. 111–116.
6. Ігнатюк А. І., Руденко Ю. Ф., Плотницька Н. М. Виявлення, локалізація і ліквідація вогнищ американського білого метелика в Житомирській області. *Вісник ЖНАЕУ*. 2013. № 1, т. 1. С. 100–108.
7. Башинська О. В., Константинова Н. А., Пилипенко Л. А. Ілюстрований довідник регульованих шкідливих організмів в Україні. Київ : Урожай, 2009. 249 с.
8. Держпродспоживслужба України. URL: <https://dpss.gov.ua/>.
9. ДСТУ 3354-96. Карантин рослин. Методи ентомологічної експертизи продуктів запасу. Київ, 1996. 22 с. (Інформація та документація).
10. ДСТУ 3355-96. Продукція сільськогосподарських рослин. Методи відбору проб у процесі карантинного огляду та експертизи. Київ, 1996. 22 с. (Інформація та документація).
11. ДСТУ 4009-2001. Карантин рослин. Методи гербологічної експертизи підкарантинних матеріалів. Київ, 2001. 21 с. (Інформація та документація).
12. Ілюстрований довідник регульованих шкідливих організмів в Україні / [О. В. Башинська, Н. А. Константинова, Л. А. Пилипенко та ін.]. Київ : Урожай, 2009. 249 с.
13. Карантинні хвороби рослин : підручник / В. М. Родігін, Ф. М. Марютін, І. Д. Устінюв та ін. Харків : ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2002. 360 с.
14. Мовчан О. М., Устінюв І. Д. Карантинні шкідливі організми. Київ : Світ, 2000. 197 с.
15. Мовчан О. М. Карантинні шкідливі організми : підручник. Київ : Світ, 2002. Ч. 1. 288 с.
16. Мовчан О. М., Сикало О. О., Устінюв І. Д. Карантинні шкідливі організми : підручник. Київ : Колообіг, 2005. Ч. 1. 411 с.
17. Моніторинг шкідників сільськогосподарських культур : підручник / С. В. Довгань, М. М. Доля, О. І. Борзих та ін. Київ : Агроосвіта, 2014. 279 с.
18. Перелік регульованих шкідливих організмів, 2019 р. URL: [http://www.consumer.gov.ua/ContentPages/Zakonodavstvo U Sferi Karantynu Roslin/129/](http://www.consumer.gov.ua/ContentPages/Zakonodavstvo%20U%20Sferi%20Karantynu%20Roslin/129/).
19. Про затвердження Фітосанітарних правил ввезення з-за кордону, перевезення в межах країни, транзиту, експорту, порядку переробки та реалізації підкарантинних матеріалів : наказ Мін-ва аграр. політики № 414 від 23.08.2005 р. Київ, 2005.
20. Про карантин рослин : Закон України від 19 січня 2006 р. № 3369-IV зі змінами. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 19/20. 167 с.
21. Станкевич С. В., Забродіна І. В. Моніторинг шкідників сільськогосподарських культур : навч. посібник. Харків : Бровін О. В., 2016. 216 с.
22. Стратегія і тактика захисту рослин / В. П. Федоренко, Л. І. Бублик, Н. О. Козуб та ін. ; за ред. В. П. Федоренка. Київ : Альфа-стевія, 2012. Т. 1. Стратегія. 500 с.
23. Устінюв І. Д., Мовчан О. М., Кудіна Ж. Д. Карантин рослин. Ч. 1. Карантинні шкідники. Київ : Іріс, 1995. 416 с.

Викладач

Наталія ПЛОТНИЦЬКА

Завідувач кафедри

здоров'я фітоценозів і трофології

Тетяна ТИМОЩУК